

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

นิสิตนักศึกษาเป็นพลังทางสังคมและการเมืองที่สำคัญ โดยเฉพาะประเทศด้อยพัฒนา นิสิตนักศึกษาจัดเป็นคนชั้นนำ อย่างน้อยที่สุดในทางปัญญา ทั้งนี้เพราะประชาชนส่วนใหญ่ยังคำค้อยทางพื้นฐาน การศึกษาและวิชาการ ในด้านการเมืองนั้น นิสิตนักศึกษาหลายประเทศ มีบทบาทในทางการเมืองอย่างกว้างขวาง จะเห็นได้ว่านิสิตนักศึกษาในประเทศอินโดเนเซีย ฟิลิปปินส์ และประเทศในกลุ่มละตินอเมริกา เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลทางการเมืองไม่น้อยทั้งในคานสนับสนุนและต่อต้านรัฐบาล¹ นิสิตนักศึกษาในประเทศญี่ปุ่น มีทัศนคติที่คัดค้านนโยบายของรัฐบาล และแชนคืออเมริกาบ่อยครั้ง ผู้นำทางการเมืองที่สำคัญหลายคน เช่น อูโนและองซานของพม่า ซูการ์โนแห่งอินโดเนเซีย ผู้นำของฟิลิปปินส์หลายคนได้โซมหาวิทยาลัย และองค์การนิสิตนักศึกษาเป็นฐานแห่งอำนาจ ในการดูชาติต่อสู้กับระบอบเผด็จการ จนประสบความสำเร็จ

ผู้เขียนจะขอย้อนกล่าวถึงบทบาทของนิสิตนักศึกษาในทางการเมืองในชาติอื่น ๆ ก่อน ทั้งนี้เพื่อเป็นพื้นฐานในการเปรียบเทียบกับของไทย ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจบทบาทของนิสิตนักศึกษาไทยได้ดีขึ้น ในสหรัฐอเมริกา นิสิตศึกษามีบทบาทเป็นอย่างมากในการคัดค้านนโยบายต่างๆของรัฐบาล บทบาทของนิสิตนักศึกษาวอเมริกา ที่เป็นที่ทราบกันดีก็คือการคัดค้านการทำสงครามในเวียดนาม ในเกาหลีใต้ การเดินขบวนของนิสิตนักศึกษาได้นำไปสู่การ โคนล้ม ประธานาธิบดี ซึงมันรี เมื่อปี พ.ศ.2503 ในเวียดนามใต้ การเดินขบวนของนิสิตนักศึกษาได้นำไปสู่การ โคนล้มรัฐบาลประธานาธิบดีโงคินเคียม เมื่อปี พ.ศ.2506 หลังจากที่ตำรวจได้ยิงนักศึกษากว่าครึ่งเดินขบวนตาย ในตุรกีก็เช่นกันมีการเดินขบวนคัดค้านนโยบายบางประการของประธานาธิบดี เมื่อปี พ.ศ.2503 ตำรวจได้โซปืนยิงนิสิตนักศึกษาตายไปหลายคน หลังจากการยิงกันไม่กี่วันประธานาธิบดีก็ถูกโค่น ในญี่ปุ่น พม่า อินโดเนเซีย ประเทศต่างๆในยุโรปและอเมริกาใต้ บทบาทของนิสิตนักศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองไมโซของแปลกใหม่แต่อย่างใด ในอินเดียการเดินขบวนของนิสิตนักศึกษาต่อต้านการปกครองของอังกฤษมีมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2468 แล้ว

ในสมัยที่หลายๆประเทศในเอเชียและอาฟริกายังเป็นเมืองขึ้นฝรั่งอยู่นั้น คนพื้นเมืองที่เป็นผู้นำ

1

Joseph Di Bona, "Indiscipline and Student Leadership in an Indian University," in Seymour M. Lipset, Student Politics (New York: 1967), p.14

การต่อต้านชาติที่เป็นผู้ปกครอง มักเป็นพวกที่เคยไปศึกษาจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จากยุโรป คนพวกนี้ได้รับความรู้ความคิดทางการเมือง ลัทธิมาร์กซ์ แต่ขุมกำลังสำคัญของการต่อต้าน มักจะเป็นนิสิตนักศึกษาที่อยู่ในมหาวิทยาลัยในประเทศที่เป็นเมืองขึ้นของฝรั่ง

E. Wright Bakke ² ได้ศึกษาเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาได้มีส่วนแสดงออก ซึ่งความคิดทางการเมือง ในประเทศเม็กซิโก โคลัมเบีย ญี่ปุ่น อินเดีย ออสเตรเลีย และอเมริกาแล้ว พบว่านิสิตนักศึกษาเหล่านี้ จะมีอายุระหว่าง 16-25 ปีเป็นส่วนใหญ่ ถ้าวัดกันในเรื่องวิชาที่ศึกษาแล้ว นิสิตนักศึกษาที่เรียนวิชา พหุพิงเกี่ยวกับการเมือง เช่นนิสิตนักศึกษาในสาขาวิชาสังคมวิทยา รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์และประวัติศาสตร์มีแนวโน้มจะเข้ายุ่งเกี่ยว หรือแสดงออกซึ่งความคิดทางการเมือง มากกว่าพวกที่เรียนเกี่ยวกับ คำนการศา หรือ วิทยาศาสตร์

บางแห่งเช่นในญี่ปุ่น นิสิตนักศึกษามักจะถืออาวุธในการเดินขบวนควย แต่ไม่ใช่อาวุธที่เป็น วัตถุระเบิด เช่นปืนหรือลูกระเบิดมือ แต่มักจะใช้กระบอกไม้ไผ่หมวกเหล็ก มีโล่สำหรับไว้คุ้มตำรวจ และมีผ้าเช็ดหน้าผูกไว้ที่คอ ถ้าตำรวจเอาแก๊สน้ำตายก็จะเอาผ้าขึ้นมาปิดจมูกโดยเร็ว ในสหรัฐอเมริกา นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ก้อนอิฐก้อนหินขว้างปา เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ตำรวจก็จะตอบโต้โดยการใช้น้ำตาย แต่บางครั้งที่ตำรวจได้ใช้ปืนยิงนิสิตนักศึกษาถึงแก่ความตาย เช่นกรณีมหาวิทยาลัย Kent ในรัฐ Ohio การตอบโต้ของฝ่ายรัฐบาลในกรณีนี้ที่นิสิตนักศึกษาเดินขบวนนั้นมักจะแตกต่ากันไปในแต่ละ ประเทศและแต่ละรัฐบาล หมายความว่าในประเทศเดียวกันก็อาจจะใช้มาตรการที่แตกต่ากันไปแล้วแต่ สถานการณ์และความนึกคิดของผู้นำฝ่ายรัฐบาล ในเวียดนามใต้หลังสมัยประธานาธิบดีจุงคินเคียมถูกโค่นล้ม ไปใหม่ๆ รัฐบาลเวียดนามใต้อ่อนชางจะอะละอะหลายกับนิสิตนักศึกษา แตกกลับมาใช้มาตรการรุนแรงในยุค รัฐบาลของนายพลเหงียนเกากี้ และนายพลเหงียนวันเทียว ในพม่ารัฐบาลใช้มาตรการเค็ดขาดกับนิสิต นักศึกษา ในบางครั้งใช้วิธีปิดมหาวิทยาลัยนานเป็นปี ในระยะหลังจากปี พ.ศ.2513 เป็นต้นมารัฐบาล เกาหลีใต้ และอินโดเนเซียได้ใช้มาตรการปราบปรามนิสิตนักศึกษาอย่างเข้มงวด มากขึ้นกว่าแต่ก่อน ทำให้อิทธิพลของนิสิตนักศึกษาในทางการเมืองของประเทศดังกล่าวนี้ลดลงไป

ในประเทศต่างๆในอเมริกากลางและอเมริกาใต้ที่เราเรียกว่าประเทศละตินอเมริกัน นิสิต นักศึกษาจะเป็นกลุ่มที่มีหัวรุนแรงที่สุดในสังคม แต่มีแนวโน้มว่า เมื่อได้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย ออกไปทำงานหรือมีครอบครัวแล้ว ก็มักจะกลับกลายเป็นพวกต่อต้านความคิดรุนแรงในทางการเมือง คือกลับ เป็นพวกที่มีทัศนคติทางการเมืองในแบบอนุรักษนิยม เป็นต้น

บทบาทในทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาไทย มหาวิทยาลัยแห่งแรกของไทย คือ จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย ก่อตั้งขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. 2459 เพราะฉะนั้นบทบาทของนิสิตนักศึกษาไทยจึงมีขึ้นได้หลังจากปี พ.ศ. 2459 เพราะในระยะแรกๆนั้น ยังเป็นสมัยที่ไทยมีการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช ประกอบกับการที่ไทยไม่ได้เป็นเมืองขึ้นของฝรั่ง บทบาทของนิสิตนักศึกษาในการต่อต้านรัฐบาล หรือต่อต้านต่างชาติ จึงยังไม่มี ต่อมาได้มีการก่อตั้งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง ในปี พ.ศ. 2476 มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ปี พ.ศ. 2485 และมหาวิทยาลัยอื่นๆ ทั้งในกรุงเทพมหานคร และในภาคต่างๆของประเทศ จนถึงในปัจจุบัน มีมหาวิทยาลัยต่างๆรวม 10 มหาวิทยาลัย

นิสิตนักศึกษาไทย เริ่มมีบทบาทในทางการเมืองครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2483 เริ่มจากการเดินขบวนเรียกร้องคืนแดนที่เสียไปให้ฝรั่งเศส เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดขึ้นในยุโรปและฝรั่งเศสยอมแพ้เยอรมัน เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2483 นายกรัฐมนตรีของไทยในขณะนั้น คือ จอมพล ป.พิบูลสงคราม เห็นเป็นโอกาสที่จะเรียกร้องคืนแดนคืน จึงหนุนให้คนไทยพากันเดินขบวน ซึ่งการเดินขบวนครั้งนั้น นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง และนิสิตจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัยได้ร่วมเดินขบวนด้วย

ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2494 เกิดขบวนการแมนฮัตตัน ฝ่ายกบฏได้เข้ามาในบริเวณมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตลอดจนฝ่ายรัฐบาล ทหารบกได้ส่งกำลังเข้ามาตั้งในบริเวณมหาวิทยาลัย และยังคงยึดบริเวณนั้นอยู่จนถึงเดือนพฤศจิกายน โดยอ้างว่าบริเวณนั้นเป็นจุดยุทธศาสตร์ นักศึกษาบางส่วนไปเรียนที่จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย และบางส่วนต้องไปเรียนที่ห้องประชุมของเนติบัณฑิตสภา ในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2494 นักศึกษาประมาณ 3000 คน กลับจากการทัศนศึกษาที่นครสวรรค์ พากันเข้าไปตรวจความเรียบร้อยของห้อง แล้วก็ออกไปจากมหาวิทยาลัย อีก 2 - 3 วันต่อมา ทหารจึงพากันถอนกำลังออกจากการยึดครอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงได้เปิดเรียนอีกครั้งหนึ่ง

นิสิตนักศึกษาพากันเดินขบวนประท้วงรัฐบาล เมื่อเห็นว่าการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2500 เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ที่ฝ่ายรัฐบาล คือ จอมพล ป.พิบูลสงครามได้ใช้วิธีการสกปรก ซึ่งเรียกว่าการใช้ "พลร่ม ไฟไฟ" ไม่นานต่อมา จอมพล ป.พิบูลสงคราม ถูกโค่นล้มโดยการทำรัฐประหารจาก จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์และพรรคพวก ได้มีการเลิกรัฐธรรมนูญ ประกาศใช้กฎอัยการศึก และตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง เพื่อร่างรัฐธรรมนูญใหม่ และนำเอาธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร ซึ่งให้อำนาจอย่างมากแก่นายกรัฐมนตรีมาใช้แทนระหว่างที่รัฐธรรมนูญใหม่ยังร่างไม่เสร็จ เมื่อเขมรขอให้ศาลโลกชี้ขาดว่า เขาพระวิหาร ซึ่งตั้งอยู่พรมแดนไทย-เขมร ที่จังหวัดสุรินทร์ นั้นเป็นของเขมร ไทยได้ตั้งหมายเข้าต่อสู้

ศาลโลกตัดสินเมื่อ 15 มิถุนายน 2505 ให้เขมรชนะ หลังจากการตัดสินไม่กัวัน ในวันที่ 21 มิถุนายน 2505 นิสิตนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆได้มาชุมนุมกันที่ท้องสนามหลวง และเดินขบวนคัดค้านการตัดสินของศาลโลก³ ซึ่งนับว่าเป็นครั้งแรกที่นิสิตนักศึกษามารวมชุมนุมในการเดินขบวนมากถึงจำนวน 50,000 คน เมื่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้สิ้นชีวิตลงในปลายปี พ.ศ. 2506 ผู้นำรัฐบาลคนใหม่ คือ จอมพลถนอม กิตติขจร ไม่ยอมเลิกการประกาศใช้กฎอัยการศึกในเขตพระนครและที่อื่น ในเมื่อมีรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2512 ประกาศใช้แล้ว ทำให้นักการเมือง ประชาชน และนักศึกษารวมศาสตร์ บางส่วนได้เดินขบวนขอให้ประกาศเลิกใช้กฎอัยการศึกเสีย ในขณะนั้นเป็นเวลาใกล้การเลือกตั้ง รัฐบาล จึงไม่ทำอะไรรุนแรง โดยยอมเลิกประกาศกฎอัยการศึกในที่ต่างๆหลายแห่ง รวมทั้งกรุงเทพมหานคร แต่ยังคงไว้ในบางจังหวัด ซึ่งถือเป็นเขตอันตรายจากภัยคอมมิวนิสต์

ภายหลังการเลือกตั้ง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2512 แล้ว จอมพลถนอม กิตติขจร ได้รับความสนับสนุนให้จัดตั้งรัฐบาลอีก รัฐบาลได้ยอมให้รถเมล์ในกรุงเทพฯ ขึ้นราคาจาก 50 สตางค์เป็น 75 สตางค์ นิสิตนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆพากันเดินขบวนคัดค้านขอให้รัฐบาลลดราคาของรถเมล์ให้มาเหลือเท่าเดิม เพราะนอกจากคนส่วนใหญ่จะเดือดร้อนแล้ว นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ที่ของใช้รถเมล์ก็เดือดร้อนไปด้วย ในที่สุด รัฐบาลจึงได้ให้รถเมล์ลดราคาเหลือ 50 สตางค์ตลอดสายตามเดิม หลังจากการเดินขบวนครั้งนั้นแล้ว นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยต่างๆในกรุงเทพฯ รวมทั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ไท่รวมปรึกษาหารือกัน เพื่อก่อตั้ง องค์การรวมของบรรดานักศึกษาและนิสิตของทุกมหาวิทยาลัย ในที่สุดจึงตกลงกันจัดตั้งศูนย์แห่งความร่วมมือกันระหว่างนิสิตนักศึกษาต่างสถาบัน โดยให้ชื่อเป็นภาษาไทยว่า ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย และมีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า National Student Center of Thailand วันที่ถือเป็นวันก่อตั้ง ศูนย์ฯ คือ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2513

วัตถุประสงค์และนโยบายของศูนย์ฯ มีดังนี้ 4

- (1) เพื่อเพิ่มพูนความสัมพันธ์อันดีระหว่างนิสิตนักศึกษาแต่ละสถาบัน และระหว่างประเทศไทยกับประเทศอื่นๆ
- (2) เพื่อให้บริการและส่งเสริมสวัสดิภาพของนิสิตนักศึกษา
- (3) เพื่อส่งเสริม เสรีภาพและรักษาผลประโยชน์ของนิสิตนักศึกษา
- (4) เพื่อยกมาตรฐานการศึกษาและความร่วมมือทางวิชาการ

³ พิมพ์ไทย ฉบับวันที่ 22 มิถุนายน 2505

⁴ ธรรมนูญศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (เอกสารจัดพิมพ์โดยศูนย์กลาง

- (5) เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจอันดีระหว่างนิสิตนักศึกษา กับ ประชาชน
- (6) เพื่อรักษาและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของไทย
- (7) เพื่อรักษาและบำรุงเพ็ญประโยชน์ให้แก่สังคม

บทบาทของศูนย์ฯ ตั้งแต่สมัยนายธีรยุทธ บุญมี เป็นเลขาธิการศูนย์เป็นต้นมา ได้ทำลายภาพพจน์และความเชื่อเก่าๆที่จะลงความเห็นว่าประเทศไทยขาดคุณสมบัติพลที่มีพลังมากพอที่จะ ไน้มนาวรัฐบาล คาน, หรือคูลย์อำนาจให้รัฐบาลปฏิบัติตามความต้องการของกลุ่มใด ตลอดจนไม่มีกลุ่มใดที่มีความสามารถในการที่จะก่อรูปประชาชาติได้เลย ⁵ เพราะเหตุความบทบาทของศูนย์ภายใต้การนำของนายธีรยุทธ บุญมี ได้ก่อให้เกิดการตื่นตัวทางการเมืองและการ เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมากกว่าครั้งใดๆ

การเดินขบวนของนิสิตนักศึกษาในแต่ละสถาบัน อาจจะแยกเป้าหมาย ได้ 2 ประการ คือ ⁶

- 1. เป็นการเดินขบวนเพื่อผลประโยชน์ของนิสิตนักศึกษาหรือสถาบันการศึกษา
- 2. เป็นการเดินขบวนเพื่อผลประโยชน์ของชาติ

สำหรับการเดินขบวนเพื่อผลประโยชน์ในข้อแรก ได้แก่เหตุการณ์ที่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เดินขบวนขับไล่ผู้บริหาร 3 คน เนื่องจากการสงสัยว่าไ้ร่วมมือกับเอกชน เบียดบังเอาผลประโยชน์ของมหาวิทยาลัย นิสิตได้ชุมนุมในมหาวิทยาลัย เพื่อขอพบอธิการบดีและเลขาธิการมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2513 เมื่อไม่พบบรรดานิสิตจึงเดินขบวนไปยังทำเนียบนายกรัฐมนตรี หลังจากการเดินขบวนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้ว การเดินขบวนครั้งต่อมาของนิสิตนักศึกษา จนถึงเหตุการณ์วันมหาวิปโยคในคืน ตุลาคม 2516 ทำในนามของศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย ซึ่งมีเหตุการณ์ต่อต้านสินค้าญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ 20 - 26 พฤศจิกายน 2515 การเดินขบวนต่อต้านประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 299 เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2515 เพราะนิสิตนักศึกษาเห็นว่าให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมในการควบคุมผู้พิพากษามากขึ้น ซึ่งเป็นการดึงอำนาจตุลาการไปให้ฝ่ายบริหารมากกว่าที่เคยเป็นมา ในเดือน มิถุนายน 2516 นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง 9 คน ได้ถูกลบชื่อ เนื่องจากการออกหนังสือชื่อ " มหาวิทยาลัยที่ยังไม่มีคำตอบ " และในหนังสือพิมพ์ฉบับนี้แสดงความตอนหนึ่งเสียดสีนายกรัฐมนตรี คือได้พิมพ์ไว้ในหน้า 6 ของหนังสือฉบับนี้ว่า "สภาสี่ทิวป่าแห่งทุ่งใหญ่ มีมติให้ท้ออายุสี่ทิวป่าอีก 1 : เนื่องจากสถานการณ์ภายในและภายนอกเป็นที่ไม่น่าไว้วางใจ"

5 Wondell Blanchard, Thailand : Its People, Its Society, Its Culture, (New Haven Coun:Human Relations Area, Files Inc., 1958), p.415

6 ชาญวุฒิ วัชรพุกต์, "บทบาทของศูนย์กลางนิสิตนักศึกษากับการพัฒนาทางการเมืองไทย", รัฐศาสตร์การเมือง, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิเศษ, 2518) หน้า 50

ในระยะนั้นเป็นตอนที่สภาภาลาโหมมีมติ ให้ต่ออายุราชการแก่จอมพลถนอม กิติขจร และ
จอมพลประภาส จารุเสถียร ซึ่งอายุเลย 60 ปีแล้ว อีกคนละ 1 ปี ทำให้เป็นที่เข้าใจแก่ยูอานได้ว่า
ผู้เขียนข้อความเกี่ยวกับการต่ออายุสัปดาห์นั้นหมายถึงอะไร เมื่อมหาวิทยาลัยได้ส่งลบบชื่อนักศึกษาไปแล้ว
นักศึกษารามเก่าแห่งหนึ่งก็เริ่มเคลื่อนไหวกักตันทัน มีการเดินขบวนประท้วง ในที่สุดรัฐบาลต้องประชุม
และมีมติให้รับนักศึกษาทั้ง 9 คนเข้าเรียนตามเดิม ซึ่งไม่กี่วันต่อมา คร.ศักดิ์ ผาสุขนิรันดร ก็ลาออกจาก
ตำแหน่งอธิการบดี มหาวิทยาลัยรามเก่าแห่ง หลังจากนั้นไม่กี่วัน นักศึกษารามเก่าแห่งอีกพวกหนึ่งประมาณ
หกพันคนซึ่งมีความนิยมในตัว คร.ศักดิ์ ผาสุขนิรันดร ได้เดินขบวนเรียกร้องให้กลับมาเป็นอธิการบดีตามเดิม
และการเรียกร้องครั้งนี้ไม่เป็นผล ทั้งรัฐบาลก็ประกาศจะไต่ถามกรรมการเด็กชาดเข้าจัดการด้วย

นับตั้งแต่การต่อต้านสินค้าญี่ปุ่นเป็นต้นมา ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ระบุถึงอิทธิพล
ของพวกเขาในทางการเมือง 7 การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในการเดินขบวนคัดค้านการลบบ
ชื่อของนักศึกษารามเก่าแห่ง 9 คนนั้น มีประชาชนสนับสนุนให้กำลังใจ ให้อาหาร เงิน นอกจากการเดิน
ขบวนครั้งนั้นจะได้สิ่งที่นักศึกษาต้องการแล้ว ยังได้มีการพูดถึงรัฐธรรมนูญด้วย โดยหวังว่ารัฐบาลคงจะ
ประกาศใช้รัฐธรรมนูญภายใน 6 เดือน ถ้าเกินกว่านั้นจะมีการเดินขบวนกันอีก หลังจากเดือนมิถุนายน
2516 แล้ว ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาได้ตั้งคณะกรรมการของตนขึ้น เพื่อร่างรัฐธรรมนูญสำหรับประเทศด้วย 8

ในเดือน ตุลาคม 2516 มีเหตุการณ์ที่เรียกว่าวันมหาวิปโยคเกิดขึ้น สาเหตุเริ่มจากรัฐบาลได้
เข้าจับกุมบุคคล 11 คน ซึ่งกำลังแจกใบปลิวเรียกร้องรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2516 ซึ่งรวมทั้ง
นายธีรยุทธ บุญมี ซึ่งได้จบการศึกษาจากคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยรวมอยู่ด้วย ต่อมา
ตำรวจได้จับกุมบุคคลอื่นอีก 2 คน รวมเป็นทั้งหมด 13 คน ในจำนวนนี้มีทั้งอดีตนักการเมือง อาจารย์
มหาวิทยาลัย นักหนังสือพิมพ์ นักศึกษารวมศาสตร์ และรามเก่าแห่ง

นักศึกษารวมศาสตร์เป็นกลุ่มแรกที่ประท้วงในการจับกุมครั้งนี้ ได้มีนิสิตนักศึกษา นักเรียน
ทยอยเข้ามาสมทบเป็นจำนวนมาก ในวันที่ 13 ตุลาคม 2516 ได้เดินขบวนจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มาอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย เหตุการณ์ได้ลุกลามจนกลายเป็นการต่อสู้กับทหารที่ถูกส่งมาปราบ ทำให้มีนิสิต

7

Ross Prizzia and Narong Sinsawasdi, Thailand : Student Activism
and Political Change, Bangkok: Allied Printers, 1974, p.66

8

Ibid., p.67

นักศึกษา ประชาชน นักเรียนภาคเจ็บลมตายเป็นจำนวนมาก เหตุการณ์ได้สงบ เมื่อจอมพลถนอม กิตติขจร จอมพลประภาส จารุเสถียร และพันเอกณรงค์ กิตติขจร 3 บุคคลผู้มีอำนาจมากที่สุดในเมืองไทย ก่อนวันที่ 13 ตุลาคม 2516 ได้เดินทางออกจากประเทศไทย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงแต่งตั้ง นายสัญญา ธรรมศักดิ์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ให้เป็นนายกรัฐมนตรี นับเป็นนายกรัฐมนตรี ที่เป็นพลเรือนคนแรกนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2501 เป็นต้นมา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อใช้เป็นรากฐานในการปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตยต่อมา

การปฏิวัติโค่นล้มรัฐบาลทหารในเดือน ตุลาคม 2516 นั้นอาจจะเรียกได้ว่าเป็นการลุกฮือขึ้นโดย ไม่มีการวางแผน คือไม่มีใครกะแผนการณ์ให้เป็นไปในรูปที่เกิดขึ้น การปฏิวัติในครั้งนี้ก็เหมือนกับการปฏิวัติ ในที่อื่นๆ คือ มีความรู้สึกไม่พอใจรัฐบาลอย่างมากของคนส่วนใหญ่ในสังคม⁹ มีหัวหน้าทำการประท้วง ซึ่งได้แก่นิสิตนักศึกษาอันถือได้ว่าเป็นผู้นำประชาชน มีเหตุจูงจูงใจ คือการจับกุมผู้เรียกร้องรัฐธรรมนูญ จำนวน 13 คน และมีการรวมและระดมกำลัง (mobilization)¹⁰ หลังเกิดการปะทะกันแล้วมีความเปลี่ยนแปลงภายหลังเหตุการณ์วันมหาวิปโยค เช่นความรู้สึกของประชาชนต่อสถาบันทหาร คำร้องว เกิดการเดินขบวนขับไล่ผู้วาระชากรจังหวัด นายอำเภอ และครูในหลายๆทั่วประเทศ เป็นลักษณะที่อาจ กล่าวได้ว่า ประชาชนเกรงกลัวรัฐบาลหรือบุคคลของรัฐบาลซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้มีอำนาจในแง่ใดแง่หนึ่ง น้อยลง และเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่รัฐบาลทำการตามหน้าที่คนปรารถนามากขึ้น ปรากฏการณ์ทางการเมืองอัน แสดงว่าประชาชนได้มองเห็นว่าบทบาทของเขาในระบบการเมืองเปลี่ยนไป และต่างก็พากันเรียกร้องเอา จากระบบการเมืองมากขึ้นกว่าเดิม ลักษณะของความเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ จะเห็นได้จากการนัดหยุดงานของ กรรมกร สาเหตุสำคัญที่ทำให้มีการนัดหยุดงานกันมาก ก็เนื่องจากก่อนวันมหาวิปโยค กรรมกรมีความรู้สึก ค่อนนายจ้างเช่นเดียวกับประชาชนทั่วไปของผู้วาระชากรจังหวัด นายอำเภอ คือมองด้วยความเกรงขาม ในฐานะที่เป็นผู้ใหญ่และเป็นผู้มีอำนาจ แต่หลังจากเหตุการณ์วันมหาวิปโยคแล้ว กรรมกรเห็นว่าการรวมกัน เพื่อเรียกร้องสิทธินั้นได้ผล และแม้แก่รัฐบาลผู้มีอำนาจมากยิ่งขึ้นก็ยอม ถ้าลูกจ้างรวมกันคือนายจ้างก็ต้อง ยอมเช่นกัน ยิ่งเมื่อมองเห็นกรรมกรจากที่นัดหยุดงานแล้วได้ผล ก็ยิ่งเพิ่มความกล้าที่จะสไตรคหยุดงานมาก ขึ้น ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดปัญหากรรมกร และปัญหาสังคมเศรษฐกิจอื่นๆตามมา

9 Crane Brinton, The Anatomy of Revolution, New York : Vintage Book, 1957, p.77

10 Neil J. Smelser, Theory of Collective Behavior, New York : The Free Press, 1962, p.17

การเงินขบวนเรียกร้องจากรัฐบาลก็เช่นกัน แต่ละครั้งก็มีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันออกไป ชาวนา
 เรียกร้องให้รัฐบาลได้ถอนที่คืน ชาวประมงประท้วงขอส่งปลาปนไปขายต่างประเทศ ฯ ในสมัยก่อนก็เคย
 มีประชาชนเดินขบวนมาเรียกร้องให้รัฐบาลช่วยเหลือหรือทำบางสิ่งบางอย่างเหมือนกัน แต่ไม่มากเหมือน
 หลังเหตุการณ์วันมหาวิปโยค แต่เดิมนั้นประชาชนชาวไทย มักจะคบหาทหาของทนายความ เป็นไปในทางสนับสนุน
 สนุนรัฐบาล หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่ ถือว่าทนายความที่รัฐบาลมีความต้องการ เช่น การเสียภาษี
 เป็นทหารเกณฑ์ เป็นต้น และมักจะพอใจในสิ่งที่รัฐบาล หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลจัดหามาให้ เช่นการคุม
 ครงจากตำรวจ หรือบริการจากฝ่ายอำเภอ เป็นต้น การรู้จักเรียกร้องเพิ่มเติมเอาจากฝ่ายรัฐบาลนี้
 ถือได้ว่าเป็นลักษณะอันค้ำอย่างหนึ่ง ของบุคคลที่อยู่ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย ถ้าการเรียก
 ร้องนั้นจะอยู่ในขอบเขตของความพอดี

ลักษณะเด่นของการเปลี่ยนแปลงหลัง วันที่ 14 ตุลาคม 2516 ที่สำคัญประการหนึ่งก็คือการมี
 หนังสือที่ยกย่องระบบคอมมิวนิสต์ ยกย่องผู้นำคอมมิวนิสต์คนสำคัญ โดยเฉพาะหนังสือที่เกี่ยวกับเมาเซซุง
 และความสำเ็จของสาธารณรัฐประชาชนจีนออกมาจำหน่ายอย่างแพร่หลาย มีนิสิตนักศึกษาบางกลุ่ม
 สนับสนุนและเห็นว่าการใช้ระบบการ เมืองและเศรษฐกิจที่ประเทศสังคมนิยมใช้กันอยู่นั้น จะเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะแก้
 ปัญหาต่างๆที่อยู่ในประเทศไทย โดยเฉพาะความเลื่อมล้ำค่าสูงเกินไปในสังคม ของวางระหว่างคนรวยกับ
 คนจน นิสิตนักศึกษาในกลุ่มนี้ ถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีความทหาทหาย ไม่เห็นด้วยกับค่านิยมของสังคมในขณะนั้น
 เช่น การมีทรัพย์สินและไม่ยอมใช้วิธีการทางที่สังคมกำหนด นิสิตนักศึกษาในกลุ่มนี้จะตั้งอุดมการณ์ของเขาเอง
 ที่ขัดต่อค่านิยมของสังคมที่เป็นอยู่ เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่ม สร้างอุดมการณ์ทางการเมืองใหม่ๆ
 การทหาทหายที่เห็น เรื่องของความรุนแรงหรือไม่รุนแรง หรือเป็นการทหาทหายไม่เป็นการสร้างอะไรใหม่
 ให้แก่สังคมโดยทั่วไป แต่เป็นการสร้างสังคมและวัฒนธรรมย่อย(sub-culture) ของตนเองขึ้น ซึ่งอาจ
 จะมีผลกระทบต่อสังคมโดยทั่วไปหรือไม่ก็ได้ ¹¹ นิสิตนักศึกษาดังกล่าวจะมองเห็นความเสมอภาคสำคัญกว่า
 เสรีภาพ เพราะเมื่อเป็นแบบคอมมิวนิสต์แล้ว คนส่วนใหญ่อาจจะมีความเสมอภาคกันในทางเศรษฐกิจ แต่
 สิทธิเสรีภาพทางการเมืองยังคงต้องเป็นปัญหา ประชาชนจะไม่มีสิทธิที่จะเลือกตั้ง หรือถอดถอนรัฐบาล
 ประชาชนจะไม่มีสิทธิในการคัดค้านนโยบายของรัฐบาล รายได้จากการทำงานก็ต้องใช้ไปในขอบเขตที่รัฐบาล
 กำหนดให้ การมีความสัมพันธ์กับเงินแดง ปัญหาผู้ก่อการร้าย ความช่วยเหลือและการมีฐานทัพของสหรัฐ
 ในประเทศไทย จึงเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ ที่จะต้องศึกษา วิจัย โดยเฉพาะในทรรศนะของนิสิต

11 ประเสริฐ แยมกลิ่นฟูง, "พฤติกรรมดินสังคมนิยมและสังคมนิยมเป็นระเบียบ", เอกสาร
 ประกอบคำบรรยายวิชาสังคมวิทยาการเมือง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518, หน้า 12

นักศึกษาที่มีความคิดเห็นอย่างไร นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่จะได้เปรียบประชาชนทั่วไปอยู่หลายประการ เป็นคนหนุ่มสาว เป็นผู้มีการศึกษา รอบรู้เทคนิคและปัญหาต่างๆ มีเวลามาก และส่วนมากยังไม่ต้องรับผิดชอบ ในการครองชีพของตนเองและของครอบครัว สามารถที่จะใช้เวลาที่มีไปในทางที่ตอบสนอง ทั้งในด้านการ หาความรู้ความสำราญ หรือการช่วยเหลือพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม โดยไม่ต้องพะวงถึงเรื่องภาระเลี้ยง ชีพและภาระของผู้ใหญ่ บุคคลเหล่านี้อยู่รวมกันเป็นกลุ่มก้อนที่ค่อนข้างถาวร มีกฎเกณฑ์ของกลุ่มซึ่งเป็นที่ เข้าใจกันและใจบังคับกันได้ พุคและเข้าใจในภาษาประเภทเดียวกัน มีวิถีที่ใกล้เคียงกัน สามารถมีความเห็นอก เห็นใจและเข้าใจในทัศนะและความรู้สึกของกันและกันได้

ในประเทศไทย การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และโครงสร้างของสังคม มีลักษณะที่แตกต่าง ไปจากสังคมตะวันตก ในด้านการเมือง มีการรัฐประหาร เกิดขึ้นเสมอ โดยผู้นำทางทหาร ในด้าน เศรษฐกิจ และสังคม ก็ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตก และมีการมาลงทุนหาผลประโยชน์จากต่างชาติอยู่เป็นจำนวนมาก ภายหลังจากเหตุการณ์วันที่ 14 ตุลาคม 2516 มีการเปลี่ยนแปลงในทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เป็น อย่างมาก ในด้านการเมืองมีประกาศใช้รัฐธรรมนูญ มีการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา และการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2518 ในด้านสังคม เศรษฐกิจ ก็มีเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ต่อการ ศึกษา เช่น ปัญหากรรมกร ปัญหาชาวนา ฯ นิสิตนักศึกษาได้มีบทบาทใกล้ชิดกับเหตุการณ์ต่างๆ ตลอดจนมา การศึกษาทัศนคติของนิสิตนักศึกษา ที่มีต่อการเมือง และปัญหาสังคม เศรษฐกิจ จะช่วยให้ทราบถึงลักษณะ ของความคิดเห็นด้านต่างๆของนิสิตนักศึกษาได้ กล่าวคือ

1. ในด้านวิชาการ

- ก. นิสิตนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจ (Cognitive) ในเรื่องเกี่ยวกับการเมือง ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ เพียงใด
- ข. นิสิตนักศึกษามีความรู้สึกว่าตนได้รับกระทบกระเทือน (Affective) จากปัญหาการ ปกครองบ้านเมือง ปัญหากรรมกร ปัญหาชาวนา ฯ และมีความรู้สึกว่าเขาควรจะมีส่วนรับผิดชอบและ มีความต้องการที่จะปฏิบัติต่อปัญหาคังกล่าวไปในทางใด
- ค. นิสิตนักศึกษามีการประเมินค่า (Evaluative) ต่อสภาพสังคม เศรษฐกิจไปในแนว เดียวกัน หรือ ต่างกัน

2. เพื่อจะได้ไขผลจากการศึกษามาเป็นพื้นฐาน ในการวางแผนงาน ปรับปรุงแก้ไข และปฏิบัติใน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับนิสิตนักศึกษาของทางราชการ นอกจากนั้น การพิจารณาถึงภูมิหลังของนิสิตนักศึกษา เป็น ทั่นว่า เพศ เชื้อชาติ ภูมิลำเนาเดิม อาชีพของบิดา ชั้นในสังคมของครอบครัว สาขาวิชาหรือคณะที่ศึกษา

ของนิสิตที่เคยเรียนวิชารัฐศาสตร์มาแล้ว กับ นิสิตที่ไม่เคยเรียนวิชาทางรัฐศาสตร์มาเลย เช่น นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ จะมีการตอบสนอง ตอบประเด็นคำถาม ไปในทางสนับสนุน หรือ ต่อต้าน ตัดค้าน แยกต่างกันไปอย่างไร

ทฤษฎีทางด้านทัศนคติ

ทัศนคติ ไม่ใช่สิ่งที่มีมาแต่กำเนิด บุคคลเกิดทัศนคติขึ้นได้จากการเรียนรู้ และได้รับประสบการณ์ ทัศนคติ คือ ความสัมพันธ์ที่บุคคลมีต่อบุคคลอื่น ต่อสภาพการณ์ หรือ เหตุการณ์ และความคิดเห็นต่างๆ บุคคลสามารถมีทัศนคติ ในเรื่องต่างๆ ได้มากมาย เนื่องจากการเรียนรู้ และได้รับประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆ มีผู้ให้ความหมายของทัศนคติ ไว้ต่างๆ ดังนี้

เมอร์ฟี, เมอร์ฟี, และนิวคอมบ¹³ (Murphy, Murphy, and Newcomb) ให้ความหมายว่า ทัศนคติ คือ ลักษณะของความชอบ หรือ ไม่ชอบ หวังใจ หรือ ไม่หวังใจ ที่บุคคลแสดงออกต่อสิ่งต่างๆ

โรเซมเบิร์ก¹⁴ (Rosemberg) ให้ความหมายว่า ทัศนคติ คือ การตอบสนองทางด้านความรู้สึก ที่บุคคลมีต่อสรรพสิ่ง ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้เกี่ยวพันกับความคิด ความเข้าใจ ของบุคคลนั้น

ลัมเบิร์ต และลัมเบิร์ต¹⁵ (Lumbert, and Lumbert) ให้ความหมายว่าทัศนคติ คือ ลักษณะคงที่ของความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มที่จะแสดงต่อบุคคล กลุ่มสังคมและเหตุการณ์ต่างๆ

12

Muzafer Sherif, and Carolyn W. Sherif, Social Psychology (New York: Harper and Row, Publishers, 1969), p.334

13

G.Murphy, L.Murphy, and T.Newcomb, Experimental Social Psychology (New York: Harper and Row, Publishers, 1937), p.889

14

M.J.Rosemberg, "Cognitive Structure and Attitudinal Affect," Journal of Abnormal and Social Psychology, 53(1956), p.367

15

William W. Lumbert, and Wallace E. Lumbert, Social Psychology (New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1965), p.50

เกรช และเกรซฟีลด์¹⁶ (Krech, and Cruthfield) ให้ความหมายว่า ทัศนคติ คือ ลักษณะการรวมตัวอย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างแรงจูงใจ อารมณ์ การรับรู้ และความติดใจของบุคคลแต่ละบุคคล

แม้ว่า จะมีผู้ให้คำจำกัดความของทัศนคติ แตกต่างกันไป แต่ก็มีแนวความคิดที่สอดคล้องกันว่า ทัศนคติประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ประการ คือ องค์ประกอบด้านความคิดความเข้าใจ (Cognitive Component) คือ คิดว่าอะไรถูก อะไรผิด องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) คือ ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ พึงใจหรือไม่พึงใจ และองค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavior Component) คือ การยอมรับ หรือไม่ยอมรับ ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ

นิวคอมบ¹⁷ (Newcomb) ได้ตั้งทฤษฎีโดยกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับกลุ่มอ้างอิงที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิก บุคคลจะเปลี่ยนทัศนคติไปตามสภาพหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

เชอร์ฟ¹⁸ (Sherif) ตั้งทฤษฎีการเปลี่ยนทัศนคติ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางสังคม เชอร์ฟกล่าวว่า ทัศนคติ เกิดจากการเรียนรู้ โดยมีความสัมพันธ์กับหลักเกณฑ์ต่างๆ ทางสังคม ประกอบกับมีความคิดเกี่ยวกับตนเองรวมอยู่ด้วย การเปลี่ยนทัศนคติเกิดขึ้น เมื่อบุคคลมีความขัดแย้ง ระหว่างทัศนคติเดิมกับข้อมูลที่ได้รับใหม่ ถ้าแหล่งของข้อมูล เป็นตัวแทนของกลุ่มบุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ ข้อมูลที่ได้รับใหม่จะทำให้บุคคลนั้นเกิดความสงสัยว่า ทัศนคติของตนคลาดเคลื่อนไปจากบรรทัดฐานของกลุ่ม จึงทำให้บุคคลเปลี่ยนทัศนคติตามข้อมูลที่ได้รับ เพราะเชื่อว่าจะเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามมาตรฐานของกลุ่ม

ทัศนคติเป็นเรื่องที่ซับซ้อนมาก ในความเห็นของนักการศึกษาและนักจิตวิทยา ยังได้ให้ความหมายของคำว่าทัศนคติ แตกต่างกันไปจากที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น ดังนี้ คือ

¹⁶ D.Krech, and R.Cruthfield, Theory and Problems of Social Psychology (New York : McGraw-Hill Book Co., 1948), p.223

¹⁷ T.M. Newcomb, The Acquaintance Process (New York : Rinehart and Winston, Inc., 1961), p.123

¹⁸ Carolyn W. Sherif, and Muzafer Sherif, Attitude, Ego and Involvement and Change (New York : John Wiley and Sons, Inc., 1967), p.93

ไฮเอร์ค เอช เกนคเลอร์¹⁹ (Howard H. Kendler) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า ทัศนคติ คือภาวะความพร้อมของแต่ละบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสังครอบตัว หรือ คือแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมในทางสนับสนุนหรือต่อต้าน สภาพการณ์บางอย่าง บุคคล สถาบัน หรือแนวความคิดบางอย่าง

เฟรคเกอร์ค เจ แมคโดนัลด์²⁰ (Frederic J. McDonald) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า ทัศนคติ คือ ความโน้มเอียงที่จะแสดงพฤติกรรมในทางใดทางหนึ่ง หรือ ความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรม ออกมาในทางใดทางหนึ่ง

เออร์เนสท์ อาร์ ฮิลการ์ด²¹ (Ernest R. Hilgard) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า ทัศนคติ คือพฤติกรรมหรือความรู้สึกครั้งแรกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ต่อแนวความคิดใด หรือ สภาพการณ์ใด ในทาง เช้าหาหรือออกห่าง และเป็นความพร้อมที่จะตอบสนองในครั้งต่อไปในทางเอนเอียงไปในลักษณะอย่างเดิม เมื่อพบกับสิ่งดังกล่าวนั้นซ้ำอีก

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างของทัศนคติ

ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติของนิสิตนักศึกษา จากการที่เป็นพวกนิยมการเมือง ฝ่ายชายหรือฝ่ายขวา สิ่งนี้มักคือ คณะหรือสาขาวิชา นิสิตนักศึกษาได้เอาเรียน Liebman ได้ทำการ ศึกษาวิจัยเรื่องทัศนคติต่อการเมือง ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเปโตริกัน พบว่า นักศึกษาที่เป็นพวกนิยม ฝ่ายชาย จะเป็นผู้ที่ได้ศึกษาในทางสังคมศาสตร์ มานุษยวิทยา กฎหมาย ซึ่งเป็นผู้ที่ได้ศึกษาเรื่องราว ของมนุษย์ คานิยม ตลอดจนความสัมพันธ์ที่ต่อกันในสังคม ในทางตรงข้าม ผู้ที่ศึกษาทางวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจ ต่อพรรคการเมืองที่เป็นฝ่ายขวา และเป็นกลุ่มที่ไม่ค่อยมี บทบาทในการเมือง และกิจกรรมต่างๆ²²

19

Howard H. Kendler, Basic Psychology, New York : Appleton-Century-Crofts Company, 1963, p.572

20

Frederic J. McDonald, Educational Psychology, San Francisco : Wadsworth Publishing Co., Inc., 1959, p.564

21

Ernest R. Hilgard, Introduction to Psychology, New York : Harcourt Brace and World., Inc., 1962, p.214

22

Arthur Liebman, The Political of Puerto Rican University Students, (London, 1970), p.111

การวิจัยที่ปรากฏผลมีความคล้ายคลึงกัน เมื่อได้ไปทำการวิจัยเรื่องเดียวกัน ที่มหาวิทยาลัย
ซิดดี โดยศึกษาจากนักศึกษาคณะต่างๆ รวม 4 คณะ พบว่านักศึกษาที่นิยมฝ่ายชาย จะเป็นผู้ที่ศึกษาใน
สาขาวิชาประวัติศาสตร์ สังคมศาสตร์ และพบว่าผู้ที่นิยมฝ่ายชายนอนมากในกลุ่มนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์
Authur Liebman ได้แสดงข้อมูลจากการค้นคว้า หากความสัมพันธ์ในสาขาวิชาที่ศึกษา กับ ค่านิยม
ในทางการเมือง ของนักศึกษามหาวิทยาลัย เปโตริกัน ในปี ค.ศ. 1964-65 ตามตารางที่ V. 11 ²³

Table V. 11

Field of Study and Relative Political Position

<u>School</u>	<u>N</u>	<u>Left</u>	<u>Center</u>	<u>Right</u>	<u>Total</u>
Social Science	65%	43	34	23	100
Law	96%	40	27	32	99
Humanities	44%	27	43	30	100
Medicine	12%	17	50	33	100
Education	83%	13	53	34	100
Engineering	66%	12	52	36	100
Natural Science	50%	12	62	26	100
Business	62%	10	55	36	101
General Studies	50%	8	56	36	100

การศึกษาวิจัยทางค่านิยมทัศนคติ

ได้มีผู้สนใจทำการศึกษาวิจัยทางค่านิยมทัศนคติในแนวเดียวกันนี้ เช่น ในปี ค.ศ. 1952 โกลด์เซน
และคณะ ²⁴ (Goldsen&Others) ได้ทำการสำรวจแนวความคิดของนิสิตที่มีต่อปัญหาสังคมและเศรษฐกิจ
เช่น เรื่องการศึกษา การเลือกคู่ ศาสนา การเลือกอาชีพ เศรษฐกิจ การเมือง ตัวอย่างประชากร
ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตชายจากมหาวิทยาลัย คาลิฟอร์เนีย เทกซัส มิชิแกน แอล ฮาวาร์ด การรวบรวม
ข้อมูล รวบรวมจากแบบสอบถามทัศนคติ ผลของการวิจัย ปรากฏว่าทางค่านิยมทัศนคติต่อการเมือง นิสิตส่วนใหญ่

²³ Ibid., p.100

²⁴ Rose K. Goldsen and Others, What College Student Think,
Princeton : D. Van Nostand Co. Inc., 1960, p.240

โดยทั่วไปแล้วจะไม่สนใจกับเรื่องการเมือง มีนิตินิยมประมาณครึ่งหนึ่ง ยังไม่ได้ตัดสินใจว่าจะเลือกพรรคที่พัวพันหรือ พรรคที่ไม่แทรก ความนิยมในพรรคการเมืองมักจะมีความสัมพันธ์กับพรรคที่บิดาของตนออกเสียงเลือกทั้งสิ้น

สุจิต บุญบงการ²⁵ ได้ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อการเมืองเมื่อ พ.ศ.2512 วัตถุประสงค์จากนิตินิต 3 กลุ่ม คือ นิตินิตที่เรียนทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นิตินิตที่เรียนทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ กับนิตินิตที่เรียนทางรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ ตัวอย่างประชากรในการวิจัย คือ นิตินิตปีสุดท้ายของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามทัศนคติ ผลของการวิจัยพบว่า นิตินิตที่เรียนทางรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มีความสนใจและมีส่วนเกี่ยวข้องกับทางการเมืองมากกว่า นิตินิตที่เรียนทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มนิตินิตที่เรียนทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

ในปีเดียวกัน สาย ภาณุรัตน์²⁶ ได้ศึกษาทัศนคติและค่านิยมทางการเมืองของครู ในจังหวัดพระนครและธนบุรี ตัวอย่างประชากรสุ่มเอาจากครูในโรงเรียนประเภทต่างๆ การรวบรวมข้อมูล รวบรวมด้วยแบบสอบถามผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่สนใจเรื่องการเมืองมากพอสมควร ทางด้านการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคม ครูที่ได้รับปริญญา มีความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากครูที่ไม่มีปริญญา ครูที่มีอายุมากกว่า จะมีทัศนคติที่แตกต่างจากครูที่มีอายุน้อยในบางเรื่อง ส่วนในด้านประสิทธิภาพการทำงานของครู ไม่มีผลต่อการทำให้ทัศนคติของครูแตกต่างกันออกไป

อุเทน ปัญญา ทำการศึกษาวิจัยทัศนคติของนิตินิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อการเมือง ในปี พ.ศ.2513 การวิจัยนี้ได้ศึกษาทัศนคติต่อการเมืองของนิตินิต โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเปรียบเทียบระหว่างนิตินิตคณะรัฐศาสตร์ และนิตินิตคณะอื่นที่ได้เรียนวิชาทางรัฐศาสตร์มาบ้าง กับนิตินิตคณะอื่นที่ไม่ได้เรียนวิชาทางรัฐศาสตร์มาเลย อีกทั้งจะได้เปรียบเทียบทัศนคติต่อการเมือง ระหว่างนิตินิตชั้นปีที่ 1 กับนิตินิตชั้นปีที่ 4 และเปรียบเทียบระหว่างนิตินิตเพศชายกับนิตินิตหญิง ส่วนตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยสุ่มจากนิตินิต 3 กลุ่ม คือ นิตินิตคณะรัฐศาสตร์ นิตินิตคณะอื่นที่ได้เรียนวิชาทางรัฐศาสตร์มาบ้าง และนิตินิตคณะอื่นที่ไม่ได้เรียนวิชาทางรัฐศาสตร์มาเลย ผลของการวิจัยพบว่า

1. นิตินิตคณะรัฐศาสตร์กับนิตินิตคณะอื่นที่เรียนวิชาทางรัฐศาสตร์มาบ้าง มีทัศนคติต่อการเมืองไม่แตกต่างกัน และนิตินิตทั้งสองกลุ่มนี้ต่างก็มีทัศนคติต่อการเมืองในแบบมีความคิดก้าวหน้า รุนแรงมากกว่า

25 Suchit Bunbonkarn, "The Student's Political Interest and Attitudes," The Journal of Social Sciences, (October, 1969), pp.164-187

26 สาย ภาณุรัตน์, "ทัศนคติของครูไทยต่อกิจกรรมการเมือง การศึกษาเฉพาะครูในเขตพระนคร-ธนบุรี," วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรแห่งประเทศไทย, 2512

กลุ่มนิสิตที่ไม่ได้เรียนวิชาทางรัฐศาสตร์มาเลย

2. นิสิตชั้นปีที่ 1 กับนิสิตชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่อการเมืองไม่แตกต่างกัน
3. นิสิตเพศชายมีทัศนคติต่อการเมืองในแบบพวกหัวก้าวหน้า รุนแรงมากกว่านิสิตเพศหญิง
4. ทัศนคติต่อการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวัดด้วยแบบทัศนคติของการวิจัย คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ จะอยู่ระหว่าง 62.60% - 65.23% ถ้าแยกพิจารณาแต่ละกลุ่ม กลุ่มที่ 1 จะอยู่ระหว่าง 60.34% - 64.90% กลุ่มที่ 2 จะอยู่ระหว่าง 63.66% - 68.29% ส่วนกลุ่มที่ 3 จะอยู่ระหว่าง 56.94% - 61.06%
5. พบความแตกต่างของทัศนคติต่อการเมือง ระหว่างกลุ่มกับชั้นเรียน ในแต่ละระดับชั้น มีลักษณะแตกต่างกันโดยมีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนทัศนคติ โดยเฉลี่ยของนิสิตกลุ่มที่ 1 และนิสิตกลุ่มที่ 3 ไปตามชั้นที่เรียน เป็นไปในทำนองเดียวกัน แต่ในนิสิตกลุ่มที่ 2 มีการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันออกไป
6. พบความแตกต่างของทัศนคติต่อการเมือง ระหว่างกลุ่มกับเพศ ในแต่ละกลุ่มมีความแตกต่าง โดยที่การเปลี่ยนแปลงของทัศนคติโดยเฉลี่ยของนิสิตเพศชายและนิสิตเพศหญิงไปตามกลุ่มนิสิตทั้งสามกลุ่ม เป็นไปในทางที่แตกต่างกันออกไป
7. พบความแตกต่างของทัศนคติต่อการเมือง ระหว่างกลุ่มชั้นเรียนและเพศ โดยจะมีผลในนิสิตกลุ่มที่ 3 มากกว่านิสิตกลุ่มที่ 1 และนิสิตกลุ่มที่ 2 ²⁷

แผนการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถาม โดยให้ผู้ตอบคำถามรวมกันอยู่ในห้องเรียนตอนปลายชั่วโมง ใช้เวลาประมาณ 20 นาทีก่อนจะหมดชั่วโมงเรียน แจกแบบสอบถามให้ตอบ ในขณะที่เดียวกัน ผู้ศึกษาก็คอยข้อข้องใจของผู้ตอบ เพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย หลังจากนั้น จึงนำข้อมูลที่ได้นำมาบรรณาธิกรณ กำหนดรหัส และลงรหัสในแบบฟอร์ม แล้วนำไปเจาะลงบัตรตามที่ได้กำหนดไว้ นำบัตรที่เจาะและตรวจสอบแล้วไปเข้าเครื่องนับแยกบัตร เพื่อนำแยกข้อมูลแล้วนำผลมาเสนอในรูปของตารางอัตราส่วนร้อย เพื่อแสดงการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการเมือง ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 4 ของคณะรัฐศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

000355

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาเพื่อทำการวิจัย จะศึกษาเฉพาะนิสิตชั้นปีที่ 4 ในปีการศึกษา 2517 คณะรัฐศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อการเมือง ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ โดยกำหนดขอบเขตการวิจัย ไว้ดังนี้

เพศ จะศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนิสิตเพศชาย และนิสิตเพศหญิง จะมีทัศนคติต่อการเมือง ปัญหาสังคม เศรษฐกิจเหมือนกัน หรือแตกต่างกันอย่างไร

คณะวิชาที่เลือกเรียน จะศึกษาเปรียบเทียบ ระหว่างนิสิตคณะรัฐศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อศึกษาความแตกต่างของทัศนคติ และศึกษาทัศนคติต่อปัญหาต่างๆ เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่สนับสนุนสูงสุด กลุ่มที่เห็นกลางๆ และกลุ่มที่เห็นคัดค้านอย่างรุนแรง ของนิสิตในแต่ละคณะ

สถานภาพผู้นำของนิสิต จะศึกษาเปรียบเทียบ ระหว่างกลุ่มนิสิตผู้นำ และกลุ่มนิสิตธรรมดา โดยใช้หลักการ เขารวมชมรมต่างๆของคณะและมหาวิทยาลัย เป็นเครื่องมือในการจัดกลุ่ม นิสิตที่ได้ เขารวมชมรมต่างๆ เป็นผู้ที่มีความสนใจกิจกรรมและบทบาทของนิสิต จัดเป็นกลุ่มนิสิตผู้นำ ส่วนนิสิตที่ไม่ได้เข้าร่วมชมรมใดๆ จัดเป็นกลุ่มนิสิตธรรมดา เพื่อนำมาเปรียบเทียบทัศนคติต่อปัญหาการเมือง ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ

ฐานะทางเศรษฐกิจ ในที่นี้หมายถึงรายได้ของครอบครัว โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ นิสิตที่มีรายได้ของครอบครัว สูงกว่าเดือนละ 10,000 บาท ถือว่ามีรายได้สูง รายได้ของครอบครัว ตั้งแต่ 5,000 - 9,999 บาท ถือว่ารายได้ปานกลาง นิสิตที่มีรายได้ของครอบครัว ต่ำกว่าเดือนละ 5,000 บาท ลงมา ถือว่ารายได้ต่ำ เพื่อนำมาเปรียบเทียบดูความแตกต่างของทัศนคติของนิสิตที่มาจากรอบครัวระดับต่างๆ

ภูมิหลังชาติพันธุ์ของครอบครัว ในที่นี้หมายถึงการแบ่งออกเป็น นิสิตที่มีภูมิหลังชาติพันธุ์ของครอบครัวไทย และนิสิตที่มีภูมิหลังชาติพันธุ์ของครอบครัวจีน โดยใช้การรู้ภาษาจีน ในการพูด อ่าน และ เขียน เป็นหลักในการจำแนกค่าตอบในแบบสอบถาม นิสิตที่รู้ภาษาจีน พูด อ่าน เขียนได้ หรือพูดได้ก็, พูดได้บ้าง จัดให้อยู่ในกลุ่ม นิสิตที่มีภูมิหลังชาติพันธุ์ของครอบครัวจีน นิสิตที่พูดภาษาจีนไม่ได้เลย จัดให้อยู่ในกลุ่มนิสิตที่มีภูมิหลังชาติพันธุ์ของครอบครัวไทย เพื่อจะได้พิจารณาว่า จะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของนิสิตอย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ ความสนใจและทัศนคติโดยทั่วไปของนิสิตปีสุดท้าย คณะรัฐศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ ทัศนคติต่อการเมือง ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ ของนิสิตปีสุดท้าย คณะรัฐศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. เพื่อศึกษาว่า คณะที่เรียน และภูมิหลังอื่นๆ เช่น เพศ, ภูมิหลังชาติพันธุ์ของครอบครัว, สถานภาพในการเป็นนิตินุ้มนำ หรือนิสิตธรรมดา, ผลการศึกษา, รายได้ของครอบครัว, จะมีความสัมพันธ์กันอย่างไรกับทัศนคติต่อการเมือง ปัญหาสังคมและ เศรษฐกิจ
4. เพื่อรวบรวมความนึกเห็น ข้อเสนอแนะ ที่มีต่อการปกครองบ้านเมือง ปัญหาของสังคม และเศรษฐกิจไว้เป็นพื้นฐาน เพื่อทราบว่านิสิตเหล่านั้น มีบทบาทที่พึงคาดหวังไว้อย่างไร เมื่อได้สำเร็จ การศึกษา ออกไปประกอบอาชีพตามสาขาวิชาที่ได้ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. จะเป็นเอกสารทางวิชาการ ที่ช่วยเพิ่มความรู้เรื่องทัศนคติของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ เรื่อง การเมือง สังคม เศรษฐกิจ และศาสนา
2. จะเป็นแนวทางให้ทราบว่า นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ที่ได้รับการศึกษาระดับสูงของประเทศ มีความรู้สึกกับนิคชอบคอดสังคม เศรษฐกิจ การเมือง มากน้อยเพียงใด
3. จะเป็นเครื่องช่วยให้ทราบว่า แนวโน้มในอนาคตของเมืองไทย ทางการเมือง ปัญหาสังคม และเศรษฐกิจ จะดำเนินไปในรูปใด
4. นอกจากจะได้รับประโยชน์ในด้านวิชาการแล้ว ผลการศึกษาวิจัย อาจจะนำไปเป็นประโยชน์ ในการประยุกต์เพื่อเป็นแนวทางของราชการ ในปัญหาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษา ในด้านการเมือง ปัญหาสังคม เศรษฐกิจใดคควย